

Školní program prevence sociálně patologických jevů

Školní rok 2022/2023

Speciální základní škola Augustina Bartoše

Nábřeží pplk. A. Bunzla 660

542 32 Úpice

Pracoviště:

Speciální základní škola Augustina Bartoše

Manželů Burdychových 302

549 41 Červený Kostelec

ZŠ – 1. stupeň – 16 žáků

ZŠ – 2. stupeň – 14 žáků

ZŠS – 1. stupeň - 6 žáků

ZŠS – 2. stupeň – 5 žáků

ZŠS – rehabilitační program - 4 žáci

Primární prevence sociálně patologických jevů je na naší škole přirozeně realizována všemi pedagogy v celém procesu vzdělávání, cíleně pak prostřednictvím preventivního programu. Při realizaci primární prevence školní metodik prevence spolupracuje s ostatními pedagogy a externími partnery.

Škola vytváří příjemné prostředí pro žáky i učitele. Velké množství aktivit učitelé řeší týmově, vzájemně spolupracují. Žáci jsou vedeni k postojům, které vytvářejí dobré vztahy v kolektivu, k toleranci odlišnosti jiných.

Primární preventivní program (dále jen PP)

Speciální základní škola Augustina Bartoše, školní rok 2022-2023

Garant programu: ředitelka školy: Mgr. Jana Kulhánková

Školní metodik prevence: Mgr. Barbora Hlaváčová (bara.hlavacova@email.cz)

Výchovný poradce: Mgr. Hana Havířová

Východiska pro vypracování PP

Možnost výskytu rizikového chování a sociálně - patologických jevů se vztahuje také na děti školního věku. V některých oblastech patří žáci základních škol dokonce k nejohroženějším skupinám. Proto se na naší škole věnujeme účinné primární prevenci s cílem co nejvíce eliminovat výskyt patologických jevů a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 s účinností k 1. 11. 2010 a 14 příloh zaměřených na oblasti, kde dochází ke konkrétním projevům rizikového chování – drogy, doprava, poruchy příjmu potravy, alkohol, syndrom týraného dítěte, šikana, kyberšikana, homofobie, extremismus, vandalismus, záškoláctví, tabák, násilí, krádeže. Dále vychází ze školních vzdělávacích programů ŠVP “Společně – snadněji” č. j. 65/2010, “Spolu to dokážeme” č. j. 50/2017.

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže představuje aktivity ve všech oblastech prevence:

- drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- kriminality a delikvence
- virtuálních drog
- patologického hráčství
- záškoláctví
- týrání, zanedbávání, zneužívání
- šikany, vandalismu aj. forem násilného chování
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu

Cíle PP

V naší škole se zaměřujeme především na:

- primární prevenci sociálně patologických jevů na škole i ve volnočasových aktivitách
- vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole
- podporu zdravého životního stylu
- výchovu slušného člověka, který najde uplatnění v praktickém životě

a) Dlouhodobé cíle

- Vychovat z žáků slušné lidi, kteří najdou správný směr ve svém životě.
- Nabídnout žákům nejrůznější formy trávení volného času a tím omezit časový prostor, který věnují nežádoucím činnostem.
- Dokázat jim, že člověk se může bavit i bez použití povzbuzujících prostředků.
- Dovést žáky k přesvědčení, že normální je nekouřit, neopíjet se, umět si pomáhat.
- Naučit žáky slušně se vyjadřovat a správně řešit problém slušnou diskusí.
- Zapojit do veškerých aktivit všechny žáky, tedy i ze sociálně slabších vrstev.
- Přesvědčit žáky, že podváděním, lhaním a krádežemi ubližují především sami sobě. Nebát se říct pravdu.
- Naučit je převzít pocit zodpovědnosti za své zdraví a za své jednání.
- Informovat žáky o počítačové kriminalitě a poučit je o zdravých návycích při zacházení s videohrami, elektronickými médii apod.
- Rozpoznat a zajistit včasnou intervenci zejména v případech:
 - šikany
 - domácího násilí
 - týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
 - ohrožování mravní výchovy mládeže
 - poruch příjmu potravy /mentální bulimie, mentální anorexie/
 - zneužívání návykových látek

b) Krátkodobé cíle

- Zapojit celý pedagogický sbor školy do systému prevence – prohloubit vědomosti a předat zkušenosti od odborníků v oblasti šikany a kyberšikany.
- Provést monitoring v oblasti preventivních rizik a sociálního klimatu ve třídách i v pedagogickém sboru.
- Zajistit včasnou informovanost rodičů a umožnit častější komunikaci s nimi.
- Podporovat společné aktivity žáků z různých ročníků.
- Věnovat zvýšenou pozornost při začleňování žáků do školního kolektivu.
- Aktivně spolupracovat s organizacemi podporujícím prevenci.

Cílové skupiny

a) **Žáci a žákyně** - měli by získat schopnost řešit problémy, vyhledat pomoc, posílit odolnost vůči stresu, negativním zážitkům, aktivně přijímat zdravý životní styl, vyhnout se užívání návykových látek.

b) **Pedagogický sbor** - další vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů, velice důležitá je jednotnost pedagogů při řešení problémů.

c) **Rodiče** (výukové a výchovné problémy nelze řešit bez spolupráce na obou stranách).

Na začátku školního roku jsou rodiče seznámeni se školním řádem, Minimálním preventivním programem, s řešením rizikového chování ve škole.

Spolupráce s rodiči se realizuje prostřednictvím rodičovských schůzek - vždy v listopadu a dubnu. Každý vyučující má konzultační hodiny po předchozí domluvě.

Škola nabízí a pořádá pro rodiče:

- konzultace s výchovnou poradkyní, metodičkou prevence
- výstavky prací dětí
- informace o práci školy na internetu
- poskytování informací o negativních jevech

Další realizace preventivního programu

Program úzce navazuje na výuku v jednotlivých předmětech, zejména:

- v prvouce, přírodovědě a vlastivědě, věcném učení
- ve výchově ke zdraví, tělesné výchově
- ve výchově k občanství
- v přírodopisu
- v zeměpisu
- v dějepisu
- v hudební výchově
- ve výtvarné výchově a pracovním vyučování

PRIMÁRNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM – ŠKOLNÍ ROK 2022/2023

Září

- seznámení se Školním řádem
- seznámení pedagogických pracovníků s náplní a obsahem PP
- seznámení žáků s bezpečností v silničním provozu při cestě do školy
- dopravní výchova - bezpečnost na silnici v období snížení viditelnosti (všichni)
- dopravní soutěž pro vybrané žáky – Náchod 20.9.2022

Cíl: Zná školní řád a pravidla omlouvání absence ve škole. Je seznámen s tím, jak se má chovat ve škole při hodině a o přestávkách. Chápe pravidla bezpečného chování. Rozumí tomu, proč je důležité chodit pravidelně do školy. Chápe důvody, proč rodiče kontrolují školní docházku. Ví, jak navazovat a udržovat kamarádské vztahy se svými spolužáky. Ví, jak se má učit a zvládat školní povinnosti a úkoly. Chápe, že vyhýbání se škole není řešením konfliktů se spolužáky nebo problémům s učením. Ví, na koho se může obrátit, když má problém.

Říjen

- bezpečné chování - rizikové sporty a události (1., 2. stupeň)

Cíl: Žák ví, že je povinné nosit přilbu při jízdě na kole, kolečkových bruslích, lyžování a dalších sportech. Chápe zásady a doporučení pro bezpečný kontakt se zvířaty. Rozlišuje pravidla chování na hřišti, v tělocvičně, v šatně či ve školní družině. Chápe smysl těchto pravidel a proč jsou užitečná. Uvědomuje si, jak lze předcházet úrazům doma, ve škole a při sportu. Identifikuje, které předměty mohou být nebezpečné. Identifikuje místa, kde lze bezpečně sportovat.

Listopad

- 24. 11. Mgr. Radka Drobná – Zdravá pětka (2. stupeň, praktická výuka ve školní kuchyni)

Prosinec

- návštěva knihovny (termín bude upřesněn)
- první stupeň
- druhý stupeň
- prosinec “Advent” – zvyky, tradice, aktivity ve třídách

Leden

- sociálně-právní ochrana dětí – OSPOD Náchod, Mgr. Slovák, přednáška (termín bude upřesněn)

Únor

- bezpečně na internetu (2. stupeň)

Cíl: Žák ví, jak tvořit bezpečné a snadno zapamatovatelné heslo. Rozliší, jaké informace a fotografie patří na internet a co už ne a proč. Je seznámen s rizikem sdělování osobních informací na internetu a sociálních sítích. Ví, jak si poradit s kyberšikanou, na koho se

obrátit s pomocí. Chrání své soukromí na sociálních sítích. Zná rizika vzniku závislosti na hrách, automatech, výherních telefonních aplikacích. Získá přehled o pravděpodobnosti výhry a prohry.

- kamarádské vztahy ve třídě a s vrstevníky (1. stupeň)

Březen

- Ochrana člověka při mimořádných situacích (dopravní výchova, zdravotní výchova, práce s mapou, protiepidemická opatření) (všichni)
- bezpečné sexuální chování (2. stupeň)

Cíl: Získá poznatky o základech zdravého sexuálního chování a prevenci pohlavních chorob. Ví, že není povoleno, aby se jej intimně dotýkal cizí člověk. Chápe, že jej nesmí nikdo nutit do toho, aby se ono intimně dotýkalo druhých lidí. Rozumí tomu, proč je důležité a pro něj užitečné ohlásit projevy zneužívání osobě, které důvěřuje. Identifikuje potencionálního agresora a nebezpečnou osobu. Chápe, že je zakázáno krýt agresora a podílet se na týrání či sex. zneužívání.

Duben

- jak pečovat o své zdraví, prevence nemocí
- zdravá strava, poruchy příjmu potravy
- zdravý jídelníček – přednáška o zdravé výživě a příprava zdravého pokrmu (1. stupeň)
- 27.4. Mgr. Radka Drobná – 1. stupeň (teoretická výuka 3x po jedné hodině)
- zdravý pohyb

Cíl: Žák rozumí konceptu problémů se stravováním. Ví, že není správné nejíst, když má hlad. Zná hlavní zdravotní rizika provázející hladovění. Chápe význam pravidelnosti v příjmu potravy. Má představu o tom, jak vypadá zdravé jídlo. Ví, že některá jídla je vhodné jíst častěji a jiná méně. Uvědomuje si rozdíl mezi tím, když hubne dospělý člověk (maminka, starší sestra) a tím, když hubne dítě ve vývinu. Zná výhody pravidelného sportování. Dokáže zacvičit jednoduché cviky na protažení a posílení těla.

Květen

- prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- Tělo – co mi škodí – zneužívání návykových látek

Cíl: Žák ví, že existují návykové látky, základní z nich zná. Chápe, že některé látky, které jsou běžně doma, mohou být nebezpečné a měly by být bezpečně skladovány. Je si vědom toho, že je zakázáno vlastnit některé látky – drogy. Rozlišuje, že alkohol a tabák jsou také drogy, přestože není zakázáno je vlastnit. Ví, že nemá nic přijímat a konzumovat od cizích osob. Vnímá rozdíly mezi zdravým životním stylem a užíváním drog. Chápe hodnotu zdraví

a vidí nevýhody špatného zdravotního stavu. Zná doporučení, jak udržovat duševní zdraví a zdravý životní styl. Je seznámen se zákony omezujícími kouření, užívání alkoholu a nelegálních drog. Orientuje se v hlavních negativních (zdravotních a společenských) důsledcích užívání drog. Ví, co má udělat, když se dozví, že jeho kamarád užívá drogy. Zná strategie, jak odmítnout, když mu nabídne drogu kamarád / spolužák / cizí osoba. Ví, na koho se ve škole obrátit v případě problémů s užíváním návyk. látek. Má přehled o organizacích poskytujících pomoc mimo školu, včetně kontaktů a telefonních čísel.

- ochutnávka mléčných výrobků a ovoce a zeleniny + poznávání (všichni)

Červen

- dopravní výchova, bezpečné chování (všichni)
- nebezpečí u vody, koupaliště, koupání ve volné přírodě

Pravidelná spolupráce s PPP, SVP, SPC, Policií ČR, Městskou policií, kurátory MěÚ - OSPOD

Plán aktivit se v průběhu roku upravuje dle aktuální situace.

Časové uspořádání a rozsah témat ve školní výuce má v kompetenci metodik prevence a třídní učitel s ohledem na možnosti žáků a jejich věk.

Zpracovala Mgr. Barbora Hlaváčová